

Fler vårdplatser i
hela landet

Centerpartiet

Fler vårdplatser i hela landet

Sverige har en vård i världsklass och ligger i framkant på många områden. Centerpartiet har under en längre tid drivit på för en omställning av den svenska sjukvården och för den pågående primärvårdsreformen. För att förbättra tillgängligheten är en utbyggd primärvård med rätt till fast läkarkontakt helt central. Både primärvården och hemsjukvården behöver byggas ut mycket snabbare än idag så fler patienter kan få rätt och trygg vård i det egna hemmet eller på vårdcentralen. Ett annat stort problem är bristen på vårdplatser inom slutenvården. Åren med pandemi har förvärrat situationen än mer, och vi står nu inför ett akut behov av att stärka vårdens kapacitet med fler vårdplatser och bättre arbetsvillkor för vårdens medarbetare.

Beläggningslistan på Sveriges sjukhus lyser allt för ofta rött, i alla regioner är det fler patienter inskrivna än vad det finns personal och vårdplatser. Under 2019 var det i genomsnitt 105 inskrivna patienter per 100 vårdplatser i den somatiska slutenvården i Sverige. Det innebär att varje dag får patienter placeras i korridorer, besöksrum eller andra avdelningar. Det är patienter som inte får den vård de har rätt till, det är någons mamma, bror eller barn. Särskilt allvarligt är läget på landets intensivvårdsavdelningar (IVA).

Bristen på vårdplatser innebär att människor inte får den vård de har rätt till. Sverige har i flera år haft lägst antal vårdplatser per person i hela EU. Särskilt lågt är antalet platser på IVA. Samtidigt växer befolkningen, framför allt andelen äldre och kroniskt sjuka. Situationen innebär att operationer tvingas skjutas på tiden, barncancerpatienter får flytta till avdelningar där det inte går att garantera rätt kompetens och patienter placeras i korridoren, i besöksrum eller skickas vidare till andra sjukhus. För de här patienterna ökar risken för vårdskador med 60 procent, för vissa riskeras livet.

Minskningen av antalet vårdplatser är till stor del ett resultat av att vården har svårt att rekrytera och behålla medarbetare, särskilt specialistsjuksköterskor. Detta trots att Sverige har både fler läkare och sjuksköterskor än snittet i OECD. De tuffa arbetsvillkoren, särskilt inom slutenvården, med ansvar för fler patienter och platsbrist innebär att personalen måste springa snabbare, ta färre pauser och att de sällan kan påverka sin arbetssituation. Sjuksköterskor som istället för att vårda och ta hand om patienter tvingas leta extrasängar när beläggningslistan ständigt lyser rött och läkare i ortopedi som tvingas ansvara för cancerpatienter när de flyttas runt på olika avdelningar. En tillvaro av att aldrig räcka till för sina patienter, att allt för ofta känna att "jag kunde ha gjort mer", och det till en lön som inte kan mäta sig med arbetsinsatsen.

Studier visar att efter fem år i yrket har så många som var femte sjuksköterska allvarliga planer på att lämna yrket, och en del har redan gjort det. Resultatet blir färre kollegor och dyr inhyrd personal, en krympande personalgrupp som tvingas hantera allt mer.

För att klara av att möta behovet av fler vårdplatser och en vård där rätt vård ges på rätt ställe, idag och kommande decennier, krävs mer.

För att fler ska ges rätt till trygg och nära vård måste Sverige öka antalet vårdplatser, också på sjukhusen. För att nå dit vill Centerpartiet se nya och kraftfulla insatser riktade mot personalen och patienterna i hela landet. Det handlar om reformer för att lyfta kapaciteten i sjukvården, höja kvaliteten och förbättra arbetsvillkoren för vårdens medarbetare.

Centerpartiet föreslår:

- **Inför en platsmiljard för fler vårdplatser i hela Sverige:** 1 miljard kronor
- **Ge IVO i uppdrag att stödja regionerna i arbetet med fler vårdplatser**
- **Satsa på karriärtjänster för sjuksköterskor och undersköterskor:** 200 miljoner kronor
- **Inför chefsutbildning för bättre arbetsmiljö**
- **Inför en kompetensutvecklingsgaranti för vårdens medarbetare**

Total offentligfinansiell effekt: 1,20 miljarder kronor

Platsmiljard för fler vårdplatser i hela Sverige

Att sjukhus har en beläggning på 90 procent i slutenvården anses av Socialstyrelsen vara ett bra mått för rätt antal vårdplatser och en effektiv och trygg organisering av vården. För att ge fler en trygg och säker vård vill vi se en modell likt kömiljarden med syftet att stärka kapaciteten i sjukvården i hela Sverige. Sjukhus som klarar målet om maximalt 90 procent beläggning i genomsnitt ska få del av pengarna. Den lokala lösningen kan vara fler sjuksköterskor och förbättrade arbetsvillkor, men även att ge en större del av vården utanför sjukhusen genom mobila team, förstärkt äldreomsorg eller utvecklad hemsjukvård.

Ge IVO i uppdrag att stödja regionerna i arbetet med fler vårdplatser

För att öka antalet vårdplatser och ge fler trygg och säker vård behöver Inspektionen för vård och omsorg (IVO) inte bara inspektera och vitesbelägga verksamheter utan även fungera som stöd för regioner. Vi vill se ett arbetssätt där den granskande myndighetens experter snabbt kan gå in för att stödja och hjälpa regioner som har problem med överbeläggningar över tid. Det kan handla om att regionen behöver fler slutenvårdsplatser men också om till exempel fler mobila team eller mer effektiv samverkan med den kommunala äldreomsorgen.

Karriärutveckling och lönepåslag för fler sjuksköterskor och undersköterskor

Undersköterskor och sjuksköterskor är yrkesgrupper som bär upp sjukvården, men som har små möjligheter till att höja sina löner. Centerpartiet vill därför tredubbla det statliga bidraget till så kallade karriärtjänster och utvidga satsningen till även att gälla undersköterskor. Det innebär möjligheter till karriärutveckling och lönepåslag för specialistsjuksköterskor och specialistundersköterskor med fördjupad kompetens inom centrala områden.

Inför chefsutbildning för bättre arbetsmiljö

Professionellt och närvarande ledarskap är en förutsättning för en bra arbetsmiljö. Inom skolans område har den frivilliga rekryteringsutbildningen för rektorer tillsammans med den obligatoriska rektorsutbildningen blivit viktiga verktyg för detta. Centerpartiet vill införa ett liknande upplägg inom hälso- och sjukvården och äldreomsorgen. En rekryteringsutbildning ska erbjudas den som är intresserad av att söka chefstjänster inom sjukvård och äldreomsorg, och en obligatorisk statlig utbildning ska genomföras av de som fått en chefstjänst.

Inför en kompetensutvecklingsgaranti för vårdens medarbetare

Alla som arbetar i ett legitimationsyrke eller har en reglerad yrkestitel i hälso- och sjukvården, exempelvis undersköterskor, ska ges rätten till kompetensutveckling som stärker dem i deras yrkesroll. Framförallt handlar det om att arbetsgivaren måste garantera tillräckligt med tid i den anställdes scheman och att Socialstyrelsens föreskrifter som reglerar fortbildningsmöjligheter måste skärpas. Socialstyrelsen ska också undersöka om det är lämpligt att införa en miniminivå av fortbildningstid för de olika legitimationsyrkena och reglerade yrkestitlarna. Förslaget är ett viktigt komplement till det omställningsstudietstöd som är en del av den moderniserade arbetsrätten som Centerpartiet drev igenom och som innebär att anställda kommer att få möjligheter att studera med stöd på upp till 80 procent av lönen.